

FORMES NO PERSONALS

INFINITIU

No tots els verbs que en castellà acaben en ‘-ecer’ en valencià acaben en ‘-éixer’.

- Florir.
- Prevaler (prevalecer).
- Afavorir (favorecer).
- Romandre (permanecer).
- Fer-se de dia (amanecer).
- Pertànyer (pertenecer).

Alerta amb els verbs:

- Cloure i derivats (cerrar), concloure, recloure, excloure...
- Fondre i derivats (fundir).
- Batre i derivats (batir).
- Amb els verbs amb la terminació ‘**metre**’: emetre, transmetre, ometre, trametre, admetre...
- Els verbs derivats de ‘**rompre**’: interrompre, irrompre, corrompre...
- Els verbs derivats de ‘**córrer**’: ocórrer, incórrer, discórrer, concórrer...

PARTICIPI

El Participi regular:

1a conjugació (-ar) → -at.	2a conjugació (-er / -re) → -ut.	3a conjugació (-ir) → -it.

Hi ha verbs de la **segona conjugació** que **no** formen el participi en ‘-ut’.

a) Els verbs acabats en ‘**-ENDRE** / **-METRE**’ formen el participi en ‘-és’:

-ENDRE	-METRE
• Of-endre → ofés. • Dep-endre → depés. • Susp-endre → suspés. • Compr-endre → comprés. • Empr-endre → emprés. • Sorpr-endre → sorprés. • At-endre → atés. • Apr-endre → après. • Susp-endre → suspés. • Ent-endre → entés.	• ad-metre → admés. • pro-metre → promés. • e-metre → emés. • tra-metre → tramés. • per-metre → permés.

Alerta! → de vendre → **venut**.

b) Els verbs acabats en ‘-**OLDRE**’ formen el participi en ‘-**olt**’.

- Abs-oldre → absolt.
- m-oldre → mòlt.
- res-oldre → resolt.
- diss-oldre → dissolt.

Alerta! de doldre → **dolgut**.

c) Els verb **FONDRE** i el verb **CLOURE** i tots els seus derivats fan el participi afegint una ‘-s’ a l’arrel.

- f-ondre → fos (“fundir”). - inf-onfre → infós (“infundir”). - dif-ondre → difós. - conf-ondre → confós.	- cl-oure → clos (“cerrar”). - incl-oure → inclòs. - excl-oure → exclòs. Alerta! amb l’accentuació oberta.

d) El verb **COURE**:

- Quan significa “sotmetre a l’acció del foc” → **cuit** (**cuit** → **cuina**).
- Quan significa “produir coentor” → **cogut**.

e) Els verbs derivats de **TRAURE**:

- traure → tret.
- dis-traure → distret.
- a-traure → atret.
- con-traure → contret.

f) Els verbs **ESTRÉNYER**, **CONSTRÉNYER** i **RESTRÉNYER**.

- Estrényer → estret (“estrechar”).
- Constényer → constret (“constreñir”).
- Restrényer → restret (“restringir”).
- **Alerta!** Empényer → empés. (“empujar”).

g) Tots els verbs derivats del verb **PONDRE** fan el participi acabant en ‘-**st**’:

- pondre → post (“poner”).
- res-pondre → respost.
- comp-ondre → compost.
- corresp-ondre → correspons.

Hi ha verbs de la **tercera conjugació** que **no** formen el participi en ‘-**it**’.

a) Els verbs **COBRIR** i **OBRIR** i tots els seus derivats formen el participi amb l’acabament ‘-**ert**’

- cobrir → cobert // recobrir → recobert.
- obrir → obert // reobrir → reobert.

b) Els verbs **SOFRIR, ESTABLIR, COMPLIR, ACOMPLIR, ENDOBLIR-SE** i **OMPLIR** poden formar el participi en 'it' o en 'ert': sofrit o sofert, establert o establert...

c) Alerta amb els verbs

- atényer → atés. (“alcanzar, llegar”).
- empényer → empés. (“empujar”).
- imprimir → imprés.
- morir → mort.
- romandre → romàs (“permanecer, quedarse”).
- detenir → detingut.

▪ Altres verbs com ara:

- fer → fet.
- dir → dit.
- dur → dut.
- escriure → escrit.
- coure → cuit.
- morir → mort.
- tòrcer → tort.
- veure → vist.
- riure → rist.

Remarques al participi:

• Alguns verbs poden presentar dues formes al participi, com:

- Estar → estat (recomanable).
→ sigut (tolerada).

CONCORDANÇA DEL PARTICIPI

En els **temps compostos** (formats per verb auxiliar i participi), quan el complement directe és un pronom feble de tercera persona (la, les, les, en), és recomanable que el participi faça la concordança en gènere i en nombre.

- Han donat el vist-i-plau a l'informe → l'han donat.
- Han donat l'adreça a tothom → l'han donada.
- Han fet els exercicis de rehabilitació → els has fets.
- Heu fet ja les classes? → les heu fetes?
- Heu portat maduixes? → n'heu portades?
- Hem comprat entrepans → n'hem comprats.

EL GERUNDI

Els gerundis es formen afegint els radicals / **-ant** /, / **-ent** /, / **-int** / segons de quina conjunció siguem, però s'ha de posar atenció amb els verbs acabats en / **-ure** /.

En la formació del gerundi els verbs acabats en / **-ure** / la / **-u-** / o **desapareix** o es **transforma** per una / **-v-** / o per una / **-i-** /:

a) En els verbs **CLOURE, COURE** o **RIURE**, la / -u- / desapareix:

- Coure → coent.
- Cloure → cloent.
- Raure → raent.
- Riure → rient.

b) En els verbs **BEURE, ESCRIURE, PLOURE** i **VIURE** la / -u- / es transforma en / -v- /:

- Beure → bevent.
- Escriure → escrivint.
- Viure → vivint.
- Ploure → plovent.

c) En verbs com **CREURE, SEURE, JAURE, CAURE, TRAURE** o **VEURE** la / -u / es transforma en una / -i / consonàntica:

- Creure → creient o creent.
- Seure → seient o seent.
- Jaure → jaient o jaent.
- Caure → caient o caent.
- Traure → traient o traent.
- Veure → veient o veent.

Els gerundis no porten / -gu- / ni / -qu- /.

- Bevent i no beguent.
- Coneixent i no coneguent.
- Sabent i no sapiguent.
- Traient i no traguent.
- Vivint i no visquent.
- Caient i no caiguent.
- Plovent i no ploguent.
- Rient i no riguent...

PERÍFRASIS DE GERUNDI

Les perífrasis de gerundi són les següents:

- Per a indicar **continuïtat** o **reiteració** → **estar + gerundi** → **Ha estat** festejant amb Maria durant set anys.
- Per a indicar **progressivitat** → **anar + gerundi** → Amb el pas del temps **vaig fent-me** més vell.
Alerta! **No** és correcte l'ús de les perífrasis **portar + gerundi** (amb valor duratiu), ni **venir + gerundi** (amb valor de continuïtat).

- Malament → Porta treballant set anys a l'empresa.
- Bé → Està treballant set anys a l'empresa.

- Malament → Fa vuit anys que ho vinc dient.
- Bé → Fa vuit anys que ho estic dient.

- Malament → Ha vingut construint la casa els caps de setmana.
- Bé → Ha anat construint la casa els caps de setmana.

EL GERUNDI POSTERIORITAT

L'ús del gerundi només és correcte el que indica **anterioritat** o **simultaneïtat**. Un gerundi **no** pot introduir una oració subordinada que expressi una **acció posterior** a la que expressa el verb principal, únicament pot expressar accions **simultànies** o **anterioris**.

Podem comprovar que una construcció de gerundi és correcta si podem canviar l'ordre de la frase de manera que la construcció introduïda per gerundi aparegui en primer lloc i que això no canviï el sentit a la frase.

- Bé → **Estat a casa m'ha telefonat Pere**, (ja estava a casa quan m'ha telefonat).
m'ha telefonat Pere Estat a casa
- Bé → **Pots obrir la porta usant la clau mestra**, (al mateix temps que utilitza la clau obri la porta).
usant la clau mestra Pots obrir la porta
- Malament → **M'ha telefonat Pere contant-me el que li ha passat**, (l'acció de contar és posterior a l'acció de telefonar).
contant-me el que li ha passat M'ha telefonat Pere
- Malament → **Va estudiar poc a l'estiu, suspenent tres assignatures en la convocatòria de setembre.**
suspenent tres assignatures en la convocatòria de setembre, Va estudiar poc a l'estiu.